

UZASADNIENIE

Pozwem z 17 maja 2013 roku powód D. C. (1), w imieniu którego działał jego opiekun – D. C. (2) – wniósł o zasądzenie od pozwanego – (...) S.A. z siedzibą w W. na rzecz powoda kwoty 61.048,91 złotych odszkodowania z ustawowymi odsetkami od dnia 2 marca 2013 roku do dnia zapłaty, a także o podwyższenie wypłacanej na jego rzecz przez pozwanego renty z kwoty po 2.400 złotych miesięcznie do kwoty po 5.818 złotych miesięcznie, począwszy od dnia 1 lutego 2010 roku i na przyszłość, płatnej z góry do dziesiątego dnia każdego miesiąca, z ustawowymi odsetkami od dnia 2 marca 2013 roku w zakresie rat wówczas wymagalnych oraz w przypadku uchybienia terminu płatności którejkolwiek z rat w przyszłości. Powód wniósł nadto o zasądzenie na jego rzecz od pozwanego kosztów postępowania według norm przepisanych.

W uzasadnieniu wskazał, że wyrokiem Sądu Apelacyjnego w Łodzi, I Wydziału Cywilnego z dnia 17 września 2009 r., sygn. akt I ACa 465/09 zasądzono od pozwanego na rzecz powoda rentę w wysokości 2.400 zł miesięcznie tytułem odszkodowania za wypadek, który miał miejsce 1 lutego 2005 roku. Ponadto wyrokiem Sądu Okręgowego w Łodzi, I Wydziału Cywilnego z dnia 24 marca 2009 r., sygn. akt I C 999/05 ustalona została także odpowiedzialność pozwanego za skutki zdarzenia z dnia 1 lutego 2005 roku, które mogą dla D. C. (1) wyniknąć w przyszłości. Podniósł przy tym, że renta w zasądzonej wysokości nie wystarcza na pokrywanie wydatków związanych z aktualnymi, zwiększonymi na skutek wypadku potrzebami powoda. Nadto powód wskazał, że w związku z wypadkiem zmuszony był ponieść wydatki niezbędne dla jego funkcjonowania w zmienionej sytuacji życiowej – w tym na przystosowanie budowanego domu do potrzeb osoby niepełnosprawnej, zakup sprzętu rehabilitacyjnego (m. in. fotela do masażu za kwotę 8.000 zł), zakup sprzętu ortopedycznego oraz serwisowanie tego sprzętu.

(pozew – k arty 2-16 akt sprawy)

W odpowiedzi na pozew, doręczony stronie pozwanej w dniu 24 maja 2013 roku, pozwany (...) S.A. z siedzibą w W. wniósł o oddalenie powództwa w całości i zasądzenie od powoda na rzecz pozwanego kosztów postępowania według norm przepisanych.

W uzasadnieniu podniósł, że odpowiedzialność pozwanego za skutki wypadku z 1 lutego 2005 roku jest wyłączona, gdyż wpływ zachowania powoda na powstanie wypadku uzasadnia całkowite wyłączenie odpowiedzialności pozwanego, lub też co najmniej obniżenie świadczeń o kwotę dużo wyższą niż stwierdzony przez sądy stopień przyczynienia. Nadto podniósł, że powództwo w zakresie żądania renty na zwiększone potrzeby jest nieuzasadnione ze względu na powagę rzeczy osądzonej. Wskazał, że wysokość należnej powodowi renty została już oceniona przez Sąd Apelacyjny, a potrzeby powoda od tamtego czasu nie uległy zmianie. Pozwany wskazał też, że bezzasadne jest żądanie przez powoda zapłaty odsetek ustawowych za opóźnienie począwszy od dnia 2 marca 2013 roku, bo likwidacja szkody w tym terminie nie była możliwa z uwagi na zaniedbania powoda.

(zwrotne potwierdzenie odbioru – k. 115, odpowiedź na pozew – k. 116 -125)

Pismem z 21 listopada 2014 roku powód zmienił podstawę faktyczną powództwa w ten sposób, że w miejsce żądania odszkodowania za fotel do masażu zażądał kwoty 8.000 zł tytułem kosztów potrzebnych na zakup rotoru elektrycznego.

(pismo – k. 502)

Pismem procesowym z 22 stycznia 2015 roku pełnomocnik powoda D. C. (1) poinformował, że w dniu 1 stycznia 2015 roku D. C. (1) zmarł. Postanowieniem z 28 stycznia 2015 roku Sąd Okręgowy zawiesił postępowanie w sprawie z uwagi na śmierć powoda.

(pismo procesowe – k. 527, postanowienie – k. 529)

Pismem z 12 czerwca 2015 roku D. C. (2) i K. C. wniosli o podjcie zawieszzonego postpowania. Wniešli przy tym o zasądzenie od pozwanego:

- na rzecz D. C. (2) kwoty 30.524,45 złotych z tytułu odszkodowania na rzecz D. C. (1), z ustawowymi odsetkami od dnia doręczenia pozwu pozwanemu do dnia zapłaty, kwot po 2.909 złotych miesięcznie z tytułu renty od dnia 1 lutego 2010 r. do 31 grudnia 2014 r. płatnej z góry do dziesiątego dnia każdego miesiąca z ustawowymi odsetkami od dnia doręczenia pozwu do dnia zapłaty w przypadku uchybienia terminu płatności którejkolwiek z rat, a także kosztów postpowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego wg norm przepisanych;

- na rzecz K. C. kwoty 30.524,45 złotych z tytułu odszkodowania na rzecz D. C. (1), z ustawowymi odsetkami od dnia doręczenia pozwu pozwanemu do dnia zapłaty, kwot po 2.909 złotych miesięcznie z tytułu renty od dnia 1 lutego 2010 r. do 31 grudnia 2014 r. płatnej z góry do dziesiątego dnia każdego miesiąca z ustawowymi odsetkami od dnia doręczenia pozwu do dnia zapłaty w przypadku uchybienia terminu płatności którejkolwiek z rat, a także kosztów postpowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego wg norm przepisanych.

W uzasadnieniu D. C. (2) i K. C. wskazali, że jako następcy prawni zmarłego w dniu 1 stycznia 2015 roku D. C. (1) dochodzą roszczeń stanowiących po 1/2 części roszczeń dochodzonych dotychczas przez D. C. (1). Oświadczyli ponadto, że cofają pozew w zakresie renty dochodzonej od 1 stycznia 2015 roku i na przyszłość.

(pismo procesowe – k. 538-540)

Postanowieniem z 26 czerwca 2015 roku postpowanie w sprawie podjęto z udziałem D. C. (2) i K. C. jako następców prawnych zmarłego powoda D. C. (1).

(postanowienie – k. 544)

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny

Wyrokiem z 24 marca 2009 roku Sąd Okręgowy w Łodzi zasądził od pozwanego na rzecz D. C. (1) zadośćuczynienie w wysokości 300.000 złotych, odszkodowanie w wysokości 261 złotych, rentę wyrównawczą i rentę na zwiększone potrzeby oraz ustalił odpowiedzialność pozwanego na przyszłość za szkody jakie mogą powstać u D. C. (1) w przyszłości, pozostające w związku z wypadkiem z dnia 1 lutego 2005 roku.

Zasądzenie odszkodowania, zadośćuczynienia i renty na rzecz D. C. (1) wiązało się z faktem, iż w wyniku wypadku drogowego z dnia 1 lutego 2005 roku D. C. (1) doznał urazów – w tym ciężkiego urazu mózgu, stłuczenia płuc, otwartego złamania prawej kości udowej, złamania prawej kości ramiennej z przemieszczeniem odłamów, złamania prawej kości promieniowej z podwichnięciem stawu promieniowo-łokciowego dalszego, złamania prawych żeber (VI do IX), rany tłuczonej kolana prawego i wstrząsu pourazowego - skutkujących jego całkowitą niezdolnością do pracy i koniecznością całodobowej pomocy innych osób. Sprawcą tego wypadku był kierujący pojazdem marki F. (...) o numerze rejestracyjnym (...), w dacie zdarzenia ubezpieczony w zakresie odpowiedzialności cywilnej posiadacz pojazdu mechanicznego przez pozwane (...) S.A. w W.. Odpowiedzialność sprawcy wypadku wynikała przy tym z przepisów art. 436 § 1 w związku z art. 435 §1 k.c., zaś odpowiedzialność (...) S.A. w W. - z zawartej umowy ubezpieczenia od odpowiedzialności cywilnej. Przed wypadkiem D. C. (1) był zdrowym, sprawnym, aktywnym mężczyzną. W chwili wydania wyroku Sądu Okręgowego w Łodzi z 24 marca 2009 roku miał 30 lat. W uzasadnieniu wyroku wskazano, że wymaga on całodobowej opieki, którą sprawowała nad nim jego żona – D. C. (2). Wskazano nadto, że wymaga on rehabilitacji, stosowania lekarstw, środków higienicznych i profilaktyki antyodleżynowej. Rokowanie co do wyzdrowienia powoda określono jako niepomyślne wobec trwałego uszkodzenia struktur ośrodkowego układu nerwowego. Kwotę 261 zł zasądzono na rzecz D. C. (1) tytułem odszkodowania za zniszczone spodnie oraz koszt zakupu materaca. Sąd Okręgowy w Łodzi ustalił przy tym, iż zachowanie się D. C. (1) nosiło znamiona przyczynienia się w 40% do wyrządzonej mu wypadkiem z 1 lutego 2005 roku szkody.

(wyrok Sądu Okręgowego – k. 484-485, uzasadnienie wyroku Sądu Okręgowego – k. 486-500 ,

Wyrokiem z 17 września 2009 roku, wydanym na skutek apelacji obu stron, Sąd Apelacyjny w Łodzi zmienił wskazany wyżej wyrok Sądu Okręgowego w zakresie renty na zwiększone potrzeby za okres od 20 września 2005 roku i na przyszłość w ten sposób, że podwyższył tą rentę z kwoty 1.880 złotych miesięcznie do kwoty 2.400 złotych miesięcznie. W uzasadnieniu wskazał m. in., że koszt sfinansowania zwiększonych potrzeb powoda w skali miesiąca przekracza dochodzoną pozewem z tego tytułu kwotę 4.000 zł. Na koszt ten składają się bowiem m. in. koszty sprawowania nad D. C. (1) opieki w wymiarze 18 godzin na dobę, wyliczone według stawki odpłatności 6,90 zł za godzinę, koszty pielęgnacji, rehabilitacji, zakupu leków i środków higienicznych, a także koszty pobytu D. C. (2) na turnusach rehabilitacyjnych w charakterze opiekuna. Z uwagi na powyższe Sąd Apelacyjny wskazał, że uwzględniając 40% przyczynienie należną wysokością renty jest kwota 2.400 zł miesięcznie. Sąd Apelacyjny zmienił ponadto wyrok Sądu Okręgowego w zakresie początkowej daty biegu terminu odsetek ustawowych od zasądzonej skapitalizowanej renty wyrównawczej. W pozostałym zakresie obie apelacje oddalono.

(wyrok Sądu Apelacyjnego – k. 563, uzasadnienie wyroku Sądu Apelacyjnego – k. 564- 571 – dokumenty w załączonych aktach sprawy I C 999/05)

W dniu 1 lutego 2010 roku D. C. (1) przyjęto do Wojewódzkiego Centrum (...) w Ł.. Rozpoznano u niego kostnienie pozaszkieletowe prawego stawu biodrowego. W dniu 3 lutego 2010 roku przeprowadzono u D. C. (1) zabieg usunięcia skostnień. W dniu 13 lutego wypisano go do domu w stanie ogólnym dobrym. W dniu 12 września 2011 roku przeprowadzono u niego zabieg wszczepienia pomby baklofenowej – operacja przebiegła prawidłowo, uzyskano efekt zmniejszenia napięcia jego mięśni. W dniu 13 czerwca 2013 roku D. C. (1) przyjęto w Oddziale Neurologicznym (...) Centrum (...) – rozpoznano stan po pierwszym w życiu napadzie drgawkowym, wdrożono leki przeciwpadaczkowe. W dniu 15 listopada 2013 roku przeprowadzono u D. C. (1) zabieg operacyjny wydłużenia mięśnia dwugłowego ramienia, mięśnia nawracacza, mięśnia ramiennego oraz kapsulotomię przednią stawu łokciowego prawego celem korekcji przykurczu zgięciowego.

(karty informacyjne – k. 65, 76, 189, 465)

Powódka D. C. (2) była żoną D. C. (1), ma z nim małoletniego syna K. C.. Do śmierci męża opiekowała się nim, nie podejmując w tym czasie prac zarobkowych. W 2011 roku powódka rozpoczęła budowę domu, w którym zamieszkała z mężem i synem. Pieniądze na jego budowę pochodziły z zadośćuczynienia i odszkodowania, zasądzonych wyrokiem Sądu Okręgowego w Łodzi z 24 marca 2009 roku. W dniu 20 maja 2010 roku powódka kupiła za kwotę 2.600 złotych gotowy projekt budynku parterowego z poddaszem nieużytkowym. W sierpniu 2010 roku wykonano dla niej aneks do tego projektu, wprowadzający w nim zmiany dla potrzeb osoby niepełnosprawnej. Nie zmieniono przy tym żadnych danych technicznych w opisie pierwotnym. Projekt adaptacji nie przewidywał zmian dotyczących rozmieszczenia rodzaju i ilości okien i drzwi zewnętrznych, pochylni dla wózka inwalidzkiego, zmian podstawowej funkcji w obrębie pomieszczeń mieszkalnych i garażu za wyjątkiem zamurowania drzwi do pomieszczenia łazienki, wykonania nowego otworu do łazienki z pomieszczenia przeznaczonego dla D. C. (1), likwidacji ścianki działowej pomiędzy dwoma małymi pokojami i likwidacji przedsionka do pomieszczenia przeznaczonego dla D. C. (1). Koszt adaptacji projektu wyniósł 4.880 zł i pokryła go powódka. W dniu 15 lutego 2011 roku rozpoczęto budowę budynku. Po 28 kwietnia 2011 roku zaczął on być użytkowany. Po 18 lutego 2012 roku dokonano w domu montażu szynowego podsufitowego toru jazdy wraz z wyposażeniem w osprzęt i napęd – rozwiązanie to znacząco ułatwiało transport niepełnosprawnego D. C. (1) wewnątrz budynku.

(projekt – k. 323-395 , aneks wraz załącznikami – k. 286-444, oferta na system przysufitowy do transportu osób niepełnosprawnych – k. 50 , dowód z przesłuchania powódki - protokół elektroniczny rozprawy z 8 lutego 2017 roku, czas nagrania od 00:27:23 do 00:51:37)

W czasie realizacji robót budowlanych podjęto decyzję w przedmiocie wprowadzenia pewnych dodatkowych zmian w stosunku do adaptowanego (aneksem) projektu budowlanego. Tych dodatkowo wykonanych zmian nie naniesiono na projekt techniczny. Zmiany te przedstawiają się następująco: zrezygnowano z wykonania dużego otworu dla wjazdu do garażu, zrezygnowano z zakupu i montażu bramy uchylnej garażowej w miejsce ww. otworu w czasie

budowy wykonano mniejszy otwór drzwiowy oraz zamontowano drzwi dwuskrzydłowe z progiem o wym. ok. 176 x 219, zrezygnowano z zaprojektowanej łagodnej i szerokiej pochylni – wjazdu do garażu, wykonując inny wjazd, zrezygnowano z wykonania szerokich, bezpiecznych zewnętrznych schodów głównych, prowadzących do budynku z możliwością wejścia z trzech stron, wykonano inne wejście i podest wyżej wymienionych schodów z bardzo wąskimi schodami z kierunków bocznych, wykonano dodatkowy otwór drzwiowy wraz z zamontowaniem drzwi jednoskrzydłowych o wymiarach 90 x 200 z pomieszczenia garażu do pokoju dużego.

Podczas budowy budynku nie poniesiono żadnych dodatkowych prac związanych z koniecznością przystosowania budynku dla potrzeb związanych ze stanem zdrowia D. C. (1) – dom ten budowany był bowiem od podstaw z myślą, by mógł w nim mieszkać niepełnosprawny D. C. (1). Podstawowy, niezmienny aneksem projekt domu przewidywał zastosowanie w nim nad parterem drewnianego stropu. W adaptacji projektu strop ten zmieniono z drewnianego na żelbetowy. Zainstalowanie systemu szyn sufitowych było jednak również możliwe dla stropu drewnianego. Koszty konstrukcji i wykończenia stropu drewnianego i żelbetowego są przy tym porównywalne.

Koszt wykonania adaptacji projektu był zbędny, możliwy był bowiem zakup gotowego projektu domu przystosowanego do potrzeb osoby niepełnosprawnej. Nadto wydatek poniesiony na opracowanie projektu nie był celowy. W projekcie tym pominięto wiele istotnych dla stopnia niepełnosprawności D. C. (1) elementów, a nadto wielu jego istotnych elementów w nim przewidzianych w trakcie budowy nie uwzględniono.

(opinia biegłego z zakresu budownictwa – k. 595 -644, opinia uzupełniająca - k. 658 -666 , ustna opinia uzupełniająca – protokół elektroniczny rozprawy z 8 lutego 2017 roku, czas nagrania od 00:02:24 do 00:18:17)

D. C. (1) poniósł koszty sprzętu rehabilitacyjnego i ortopedycznego w łącznej wysokości 24.227 zł. Na kwotę tą składały się następujące koszty: wózka elektrycznego (800 zł), stolika przyłóżkowego (190 zł), fotela do masażu (8000 zł), aparatu do fizykoterapii (3900 zł), ortezy dłoni (150 zł), dźwigu przenośnego na kółkach (1000 zł), stabilizatora kostki (199,99 zł), linek (87 zł) oraz pomby baklofenowej (9.900 zł, pozostały koszt – 18.100 zł - pokryty został przez Fundację (...) „droga”, Fundację (...) w Ruchu Drogowym”, (...) osobom (...) w Wypadkach Komunikacyjnych oraz Caritas Archidiecezji (...)).

(faktury i rachunki – k. 51-63)

Celowy był zakup następującego sprzętu rehabilitacyjnego i ortopedycznego: wózka elektrycznego, stolika przyłóżkowego, aparatu do fizykoterapii, ortezy dłoni, dźwigu przenośnego na kółkach, łóżka ortopedycznego sterowanego pilotem, stabilizatora kostki, linek oraz pomby baklofenowej. Również zakup zaopatrzenia ortopedycznego (pieluchomajtki, cewniki i worki do dobowej zbiórki moczu, ortezy, buty ortopedyczne) celowy i konieczny. Celowym byłby również zakup elektrycznego rotora do ćwiczeń kończyn za cenę około 8.000 zł. Niecelowym natomiast z punktu widzenia rehabilitacji był zakup fotela do masażu za kwotę 8.000 zł - stosowanie go u osób ze znaczną spastycznością mięśniową może bowiem zwiększać jeszcze napięcie mięśniowe.

(opinia biegłego w dziedzinie rehabilitacji medycznej – k. 486-495, opinia biegłego ortopedy – k. 453-457)

W dniu 1 stycznia 2015 roku D. C. (1) zmarł.

(odpis skrócony aktu zgonu – k. 528)

Następcami prawnymi D. C. (1) są jego żona – D. C. (2) – oraz syn – K. C.. Postanowieniem z 13 kwietnia 2015 roku Sąd Rejonowy dla Łodzi-Widzewa w Łodzi stwierdził, że spadek po D. C. (1) nabyli D. C. (2) i K. C. po 1/2 części każde z nich.

(postanowienie – k. 541)

Z ortopedycznego punktu widzenia, stan D. C. (1) w okresie od marca 2009 roku do jego śmierci, w porównaniu do stanu ocenianego przez Sąd Okręgowy w sprawie o sygnaturze akt I C 999/05 poprawił się nieznacznie. Po zabiegu plastyki mięśni i stanu nastąpiło u niego zwiększenie ruchomości prawego łokcia, co skutkowało widoczną

poprawą sprawności prawej kończyny górnej. U D. C. (1) poprawił się też ogólny stan odżywienia. Nie doszło u niego do widocznej progresji przykurczów w stawach kończyn, charakterystycznej przy schorzeniach na które cierpiał. Z ortopedycznego punktu widzenia również zakres potrzeb D. C. (1), związanych z leczeniem i rehabilitacją pozostał podobny, jak wówczas gdy oceniano go w sprawie I C 999/05.

(opinia biegłego ortopedy – k. 453-457)

Z punktu widzenia biegłego w dziedzinie rehabilitacji medycznej stan psychofizyczny D. C. (1) w okresie od 1 lutego 2010 roku do jego śmierci, w porównaniu do stanu ocenianego przez Sąd Okręgowy w sprawie o sygnaturze akt I C 999/05 nie uległ zmianie; w dalszym ciągu wymagał on opieki obejmującej wszystkie czynności egzystencjalne i pielęgnacyjne. Również zakres koniecznej jego rehabilitacji nie uległ zmianie - D. C. (1) wymagał nadal codziennej stymulacji sensorycznej, pionizacji na wózku inwalidzkim oraz ćwiczeń biernych i biernych redresyjnych przykurczonych stawów. Nadto co najmniej dwa razy w tygodniu wymagał usprawniania przez wyszkolonego fizjoterapeutę, pionizowania na stole pionizacyjnym i usprawniania metodami tradycyjnymi oraz neurofizjologicznymi (...) i (...). Wymiar czasowy rehabilitacji domowej D. C. (1), prowadzonej przez wykwalifikowanego fizjoterapeutę powinien wynosić dwie godziny tygodniowo. Ze względu na konieczność zapewnienia kompleksowej rehabilitacji obejmującej kinezyterapię, hydroterapię, logoterapię, psychoterapię, a także metody wspomagające jak muzyko- i hypoterapię, wskazane było usprawnianie D. C. (1) dwa-trzy razy do roku na turnusach rehabilitacyjnych.

Zwiększyły się natomiast usprawiedliwione koszty leczenia i rehabilitacji D. C. (1). Zwiększenie tych kosztów wynikało z wyższych stawek godzinowych pobieranych przez fizjoterapeutów za usprawnianie domowe (w dacie wydawania opinii przez biegłego – października 2010 roku – było to 60 złotych) a także ze zwiększenia się opłat za turnusy rehabilitacyjne z 3.700 zł do 4.500-6.000 zł. D. C. (1) przysługiwała rehabilitacja domowa refundowana przez NFZ, świadczona przez pracowników (...), w wymiarze 2 cykli zabiegowych obejmujących 10 dni terapeutycznych rocznie. Z uwagi jednak na odległość z miejsca zamieszkania D. C. (1) do najbliższej Poradni (...) w K. (ok. 20 km), znaczną ilość pacjentów, a także brak odpowiedniej liczby fizjoterapeutów wyszkolonych w zakresie usprawniania metodami (...) i (...), dowożenie powoda na rehabilitację ambulatoryjną było niecelowe. Nie było również możliwości ubiegania się o dofinansowanie turnusów rehabilitacyjnych dla D. C. (1) w wskazanym u niego wymiarze.

(opinia biegłego w dziedzinie rehabilitacji medycznej – k. 486-495 , opinia uzupełniająca – k. 519-521)

Również z ortopedycznego punktu widzenia uzasadnione było ponoszenie przez D. C. (1) kosztów turnusów rehabilitacyjnych.

(opinia biegłego ortopedy – k. 453-457)

Z punktu widzenia biegłego neurologa ani stan zdrowia D. C. (1), ani też zakres uzasadnionych potrzeb związanych z leczeniem i rehabilitacją w porównaniu do stanu ocenianego przez Sąd Okręgowy w sprawie o sygnaturze akt I C 999/05 nie uległy zasadniczej zmianie od 1 lutego 2010 roku aż do momentu jego zgonu. U D. C. (1) nastąpiła niewielka poprawa kontaktu logicznego, która nie miała wpływu na rozmiar jego uszczerbku na zdrowiu. Od czerwca 2013 roku zaczął przyjmować leki przeciwpadaczkowe, w całości refundowane przez NFZ. W dalszym ciągu wymagał całodobowej opieki obejmującej wszystkie czynności egzystencjalne i pielęgnacyjne, codziennej stymulacji sensorycznej, pionizacji, ćwiczeń biernych przykurczonych stawów.

W zakres koniecznej rehabilitacji wchodziło usprawnianie metodami tradycyjnymi oraz neurofizjologicznymi (...) i (...), a także kompleksowa rehabilitacja obejmująca kinezyterapię, hydroterapię, logoterapię, psychoterapię, metody wspomagające jak muzyko- i hypoterapię, prowadzona dwa-trzy razy do roku na turnusach rehabilitacyjnych.

(opinia biegłego neurologa – k. 573-578 w związku z opinią biegłego w dziedzinie rehabilitacji medycznej – k. 486-495 i opinia uzupełniająca – k. 519-521)

D. C. (1) nie ponosił kosztów leków przeciwbólowych, przeciwpadaczkowych oraz baklofenu – refundowane były one przez NFZ. W celu uzupełniania baklofenu do pompy baklofenowej ponosił jednak koszty transportu do szpitala w O. co dwa miesiące. Łączny koszt leczenia farmakologicznego D. C. (1) od września 2011 roku mieścił się w kwocie 20 zł miesięcznie. Wcześniej leczony był lekami: N., S., B. w tabletkach – miesięczny koszt takiego leczenia do września 2011 roku wynosił około 150 zł. D. C. (1) wymagał ponadto wizyt lekarza ortopedy z częstotliwością ok. raz na trzy miesiące, a koszt każdej takiej wizyty wynosił 100 zł. U D. C. (1) przeprowadzono w 2010 roku zabieg wycięcia skostnień z okolicy prawego stawu biodrowego, a w 2013 roku plastykę mięśni okolicy prawego łokcia. Zabiegi te były uzasadnione i okazały się skuteczne.

(opinia biegłego ortopedy – k. 453-457, opinia biegłego w dziedzinie rehabilitacji medycznej – k. 486-495, opinia biegłego neurologa – k. 573-578)

Uzasadnione było ponoszenie przez D. C. (1) kosztów środków pielęgnacyjnych w wysokości ok. 300 zł miesięcznie. Na sumę tą składał się miesięczny koszt pieluchomajtek (90 zł), podkładów (20 zł), pianki myjącej (20 zł), kremu S. (8 zł), rękawiczek (10 zł), chusteczek nawilżających (30 zł), oliwki (5 zł), wazeliny (5 zł), emulsji O. (20 zł), gazy, ręczników papierowych (20 zł), balsamu do rąk i nóg (15 zł), żelu V. (20 zł), spirytusu, wody utlenionej (20 zł), maści rozgrzewającej (15 zł), kompresów, wacików (10 zł), kremu C. (5 zł). Koszt pieluchomajtek refundowany był przez Narodowy Fundusz Zdrowia do kwoty 90 zł miesięcznie.

(opinia biegłego ortopedy – k. 453-457, opinia biegłego w dziedzinie rehabilitacji medycznej – k. 486-495, opinia biegłego neurologa – k. 573-578, 590)

D. C. (1) wymagał opieki innych osób w wymiarze minimum 18 godzin na dobę. Poza opieką osób trzecich w czynnościach życia codziennego takich jak mycie, ubieranie, przygotowywanie posiłków, karmienie, podawanie leków, sprzątanie, dowożenie do placówek medycznych wymagał również codziennej, wielogodzinnej stymulacji sensorycznej, pionizacji oraz ćwiczeń biernych przykurczonych stawów.

(opinia biegłego w dziedzinie rehabilitacji medycznej – k. 486-495, 519-521, opinia biegłego neurologa – k. 573-578, 590)

Stawka pełnej odpłatności za usługi (...) w dni powszednie (od poniedziałku do piątku) na terenie miasta Ł. wynosiła w okresie od stycznia 2009 r. do 30 czerwca 2009 r. – 7,50 zł/h, od lipca 2009 r. do 30 czerwca 2013 r. 9,50 zł/h a od lipca 2013 r. do 13 grudnia 2013 roku – 11,00 zł/h. W sobotę, niedzielę i święta stawka pełnej odpłatności za usługi opiekuńcze wynosiła 200% stawki w dni powszednie.

(pismo (...) k. 685)

Powyższy stan faktyczny został przez sąd ustalony na podstawie wymienionych wyżej dowodów, w tym opinii biegłych, dowodów z dokumentów a uzupełniająco także przesłuchania strony powodowej. Opinie biegłych po ich uzupełnieniu nie zostały skutecznie zakwestionowane przez strony. Biorąc pod uwagę doświadczenie tych biegłych oraz ich specjalistyczną wiedzę, opinie przez nich sporządzone należało uznać za jednoznaczne, spójne, zupełne i logiczne, a wnioski z nich płynące zostały rzeczowo i wyczerpująco uzasadnione. Przedstawione dokumenty nie były kwestionowane co do ich autentyczności. Dowody z dokumentów w postaci orzeczeń sądów, korzystając z materialnej mocy dowodowej wynikającej z treści art. 244 k.p.c., stanowią dowód tego, co zostało w nich urzędowo zaświadczone.

Sąd uznał, iż przedstawiona przez stronę powodową oferta na system przysufitowy do transportu osób niepełnosprawnych nie stanowi dowodu na okoliczność, że powodowie ponieśli koszty montażu tego systemu, ani że koszty te były równe kosztom przedstawionym w ofercie. W ocenie sądu dokument ten świadczy jedynie o tym, że powodce zaoferowano zakup systemu szyn sufitowych na warunkach przedstawionych w tej ofercie. Sąd nie dał wiary również zeznaniom powódki, iż poniosła ona koszty montażu systemu szyn sufitowych w wysokości 30.000 złotych – co omówiono w dalszej części niniejszego uzasadnienia.

Sąd nie dał wiary opinii biegłego z zakresu neurologii, iż zakup fotela do masażu dla D. C. (1) był uzasadniony. Twierdzenie biegłej stoi w sprzeczności ze stanowiskiem biegłego z zakresu rehabilitacji medycznej, który wskazał, że stosowanie fotela do masażu u osób ze znaczną spastycznością mięśni jest niewskazane, gdyż może prowadzić do dalszego wzmożenia napięcia mięśni. Biegły z zakresu neurologii stwierdził, iż zakup fotela do masażu dla D. C. (1) był uzasadniony, lecz nie konieczny. Biegły z zakresu neurologii nie uzasadnił jednak w żaden sposób swojego stanowiska. Zaznaczyć przy tym należy, iż wobec przedmiotowej zmiany powództwa okoliczność ta nie ma znaczenia dla rozstrzygnięcia, gdyż powodowie ostatecznie nie domagali się odszkodowania za poniesienie kosztów zakupu fotela do masażu.

Sąd zważył, co następuje:

W ocenie Sądu Okręgowego, w świetle dokonanych ustaleń faktycznych, powództwo zasługiwało na uwzględnienie jedynie w części.

W związku ze śmiercią poszkodowanego D. C. (1) jego następcy prawni cofnęli pozew w zakresie renty dochodzonej od 1 stycznia 2015 roku i na przyszłość tj. od za okres po śmierci poszkodowanego (D. C. (1) zmarł w dniu 1 stycznia 2015 roku). Powodowie cofnęli powództwo bez zrzeczenia się roszczenia, a strona pozwana w określonym jej terminie nie wyraziła zgody na cofnięcie powództwa. Wobec powyższego powództwo w tym zakresie, zgodnie z art. 203 § 1 k.p.c. nie mogło zostać cofnięte.

Legitymacja D. C. (2) i K. C. do występowania w niniejszej sprawie była między stronami bezsporna. Wierzytelności przysługujące poszkodowanemu w związku z wyrządzoną mu szkodą na osobie podlegają dziedziczeniu przez jego spadkobierców na zasadach ogólnych, tj. zgodnie z art. 922 § 1 k.c., poza wyjątkiem przewidzianym w art. 445 § 3 k.c., a dotyczącym zadośćuczynienia. W niniejszej sprawie nie budziło zatem wątpliwości to, że następcy prawni zmarłego D. C. (1) są uprawnieni do domagania się zapłaty odszkodowania za szkodę D. C. (1) oraz podwyższenia renty na jego zwiększone potrzeby za czas do jego śmierci. Roszczenia te – jako wierzytelności odszkodowawcze D. C. (1) – wchodziły w skład jego majątku spadkowego w chwili jego śmierci i jako takie mogły być dochodzone przez jego spadkobierców. Prawo do bieżącej renty odszkodowawczej gaśnie natomiast ze śmiercią uprawnionego i nie należy do spadku po nim, nie przechodzi także na inne osoby na mocy przepisów szczególnych. Jedynie zaległe raty renty, za czas do śmierci poszkodowanego przechodzą na jego spadkobierców na zasadach ogólnych (wyrok SN z dnia 31 października 1966 r., II CR 361/66, niepubl.).

Odpowiedzialność pozwanego (...) S.A. w W. za skutki wypadku z dnia 1 lutego 2005 roku, w którym poszkodowany został D. C. (1), ustalona została prawomocnym wyrokiem Sądu Okręgowego w Łodzi z dnia 24 marca 2009 r. w sprawie I C 999/05. Odpowiedzialność ta wynika z umowy ubezpieczenia od odpowiedzialności cywilnej zawartej ze sprawcą wymienionego wypadku, a odpowiedzialność sprawcy – z przepisów art. 436 § 1 w związku z art. 435 §1 k.c. Sąd Okręgowy ustalił ponadto, że zachowanie się D. C. (1) nosiło znamiona przyczynienia się w 40% do wyrządzonej mu wypadkiem z 1 lutego 2005 roku szkody.

W tym miejscu wskazać należy, że całkowicie chybiony jest zarzut strony pozwanej, iż nie ponosi ona odpowiedzialności za skutki wypadku z dnia 1 lutego 2005 roku, bądź też że D. C. (1) przyczynił się do wyrządzonej mu szkody w stopniu wyższym niż 40%. Zarówno odpowiedzialność cywilna pozwanego zakładu ubezpieczeń za skutki wypadku, jak i stopień przyczynienia się D. C. (1) do wyrządzonej mu szkody zostały już prawomocnie ustalone przez Sąd Okręgowy w Łodzi w sprawie I C 999/05. Pozwany kwestionuje prawomocne ustalenia sądu, nie powołując się przy tym na żadne nowe okoliczności ani nie formułuje żadnych nowych wniosków dowodowych. Wskazać przy tym należy, że prawomocność materialna wyroku pociąga za sobą tzw. prekluzję materiału faktycznego sprawy, na co zwrócił uwagę Sąd Najwyższy w uchwale składu siedmiu sędziów z 16 listopada 1954 r., 1 CO 41/54 (OSNCiK 1956, nr 1, poz. 3), stwierdzając, że wyrok prawomocny ma ten skutek, że prekluduje cały materiał, który przy rozpoznaniu sprawy wchodzi w zakres podstawy faktycznej żądania pozwu, niezależnie od tego, czy został on przedstawiony przez strony w toku postępowania. Oznacza to, że jeżeli określone okoliczności faktyczne i oparte na nich zarzuty istniały w chwili zamknięcia rozprawy, lecz nie zostały przytoczone przez stronę, podlegają one wykluczającemu

(prekluzyjnemu) działaniu prawomocności. Jednocześnie podniesiono, że prekluzyjny skutek prawomocności oraz powagi rzeczy osądzonej jest niezależny od tego, czy strona ponosi winę w zaniechaniu przytoczenia określonych okoliczności lub podniesienia właściwych zarzutów (por. też uchwała Sądu Najwyższego z dnia 5 czerwca 1954 r., II CO 26/54, OSN 1955, nr 2, poz. 30).

Doceniając moc i znaczenie prekluzji, ustawodawca tylko wyjątkowo dopuszcza powoływanie się po uprawomocnieniu wyroku na okoliczności sprawy występujące przed jego wydaniem. Takim wyjątkiem jest skarga o wznowienie postępowania ob. noviter reperta, przysługująca w razie wykrycia okoliczności faktycznych lub środków dowodowych, które mogłyby mieć wpływ na wynik sprawy, a z których strona nie mogła skorzystać w poprzednim postępowaniu (art. 403 § 2 k.p.c.). (uchwała Sądu Najwyższego z dnia 23 maja 2012 r. w sprawie III CZP 16/12, por. także uchwała składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 21 lutego 1969 r. - zasada prawna - III PZP 63/68, OSNCP 1969, nr 12, poz. 208, orzeczenia Sądu Najwyższego z dnia 3 czerwca 1933 r., C.II. 3/33, Zb.Urz. 1934, poz. 96, z dnia 31 sierpnia 1936 r., C.III. 1126/36, Zb.Urz. 1937, poz. 315 i z dnia 11 lipca 1959 r., 3 CO 13/59, OSN 1960, nr 3, poz. 82 oraz postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 15 maja 1968 r., I CO 1/68, OSNCP 1969, nr 2, poz. 36). Strona pozwana w żaden sposób nie podważyła prawomocnego wyroku Sądu Okręgowego z dnia 24 marca 2009 r. wydanego w sprawie I C 999/05. Kwestionowanie w niniejszej sprawie przez stronę pozwaną prawomocnych ustaleń dokonanych przez Sąd Okręgowy w Łodzi w sprawie I C 999/05 jest więc niedopuszczalne, niezależnie od tego, czy powołuje się ona przy tym na nowe okoliczności, czy też nie.

Zgodnie z art. 362 kodeksu cywilnego, jeżeli poszkodowany przyczynił się do powstania lub zwiększenia szkody, obowiązek jej naprawienia ulega odpowiedniemu zmniejszeniu stosownie do okoliczności, a zwłaszcza do stopnia winy obu stron. Stwierdzony stopień przyczynienia się D. C. (1) do wyrządzonej mu szkody uzasadnia więc zmniejszenie obowiązku jej naprawienia o 40%.

Podstawę żądań powodów w zakresie odszkodowania za szkodę wyrządzoną D. C. (1) stanowi przepis art. 444 § 1 k.c.

Zgodnie z treścią art. 444 § 1 k.c. w razie uszkodzenia ciała lub wywołania rozstroju zdrowia naprawienie szkody obejmuje wszelkie wyniki z tego powodu koszty. Uszkodzenie ciała w rozumieniu cytowanego przepisu polega na naruszeniu integralności fizycznej człowieka, przy czym naruszenie to może dotyczyć nie tylko samej powłoki cielesnej, ale również tkanek narządów wewnętrznych. Rozstrój zdrowia natomiast wyraża się w zakłóceniu funkcjonowania poszczególnych organów, bez ich widocznego uszkodzenia.

Z poczynionych w niniejszej sprawie ustaleń wynika, iż D. C. (1) na skutek wypadku z dnia 1 lutego 2005 roku poniósł dalsze szkody, które nie stanowiły przedmiotu rozważań Sądu Okręgowego w Łodzi w sprawie I C 999/05 i ujawniły się dopiero po wydaniu wyroku w tej sprawie.

W szczególności D. C. (1) poniósł koszty sprzętu rehabilitacyjnego i ortopedycznego w łącznej wysokości 24.227 zł, w tym wózka elektrycznego, stolika przyłóżkowego, fotela do masażu, aparatu do fizykoterapii, ortezy dłoni, dźwigu przenośnego na kółkach, stabilizatora kostki, linek oraz pomby baklofenowej. Koszty te były uzasadnione i celowe dla jego leczenia i rehabilitacji, za wyjątkiem kosztów fotela do masażu, nabytego za kwotę 8.000 zł. Uzasadnione i celowe koszty sprzętu rehabilitacyjnego i ortopedycznego, poniesione przez D. C. (1) wynoszą więc 16.227 zł. Powodowie nie wykazali, by D. C. (1) poniósł koszty zakupu specjalnego łóżka, szyn sufitowych czy serwisowania sprzętu rehabilitacyjnego i ortopedycznego. Wyliczając koszty należnego odszkodowania sąd nie uwzględnił również kosztów rotora do ćwiczeń kończyn. Odszkodowanie obejmuje bowiem jedynie rzeczywiście poniesione koszty, a z twierdzeń powodów wynika, iż sprzętu tego w ogóle nie kupiono.

Powodowie nie wykazali, by D. C. (1) na skutek wypadku z dnia 1 lutego 2005 roku poniósł jakiegokolwiek inne koszty. Tym samym uznać należy, iż na skutek wypadku z dnia 1 lutego 2005 roku D. C. (1) poniósł dalszą szkodę w łącznej wysokości 16.227 zł. Z uwagi na stwierdzony stopień przyczynienia się D. C. (1) do wyrządzonej mu szkody sąd uznał, iż należną mu od pozwanego kwotą odszkodowania jest 9.736,20 złotych (60% z 16.227 zł). Następcy prawni D. C. (1) – powodowie D. C. (2) i K. C. - nabyli przysługujące mu w chwili śmierci wierzytelności odszkodowawcze po 1/2 każde z nich, i w takich też częściach domagali się zasądzenia roszczeń dochodzonych dotychczas przez D. C. (1).

Mając na uwadze powyższe, Sąd Okręgowy zasądził od pozwanego na rzecz D. C. (2) kwotę 4868 zł, a na rzecz K. C. również 4868 zł tytułem odszkodowania, orzekając jak w punkcie 2 lit. a i b wyroku. O odsetkach od zasądzonych kwot odszkodowania sąd orzekł na podstawie art. 481 k.c., zasądzając je od dnia następującego po dniu doręczenia pozwu stronie pozwanej.

Sąd oddalił powództwo o odszkodowanie w pozostałym zakresie jako nieuzasadnione. Powodowie nie udowodnili poniesienia kosztów budowy i przystosowania domu do potrzeb poszkodowanego D. C. (1). Nie wykazali w szczególności, by projekt domu przystosowanego do potrzeb osoby niepełnosprawnej, a także budowa takiego domu przewyższały koszt projektu i wykonania domu niezaadaptowanego do tych celów. Z opinii biegłego z zakresu budownictwa wynika przy tym wprost, że koszt wykonania adaptacji projektu był zbędny, możliwy był bowiem zakup gotowego projektu domu przystosowanego do potrzeb osoby niepełnosprawnej. Powodowie nie wykazali też poniesienia kosztów związanych z nabyciem i zamontowaniem w tym budynku szynowego podsufitowego toru jazdy wraz z wyposażeniem w osprzęt i napęd. Ciężar udowodnienia tych okoliczności, zgodnie z art. 6 k.c. obciążał stronę powodową. Jako dowód przedstawili jedynie ofertę montażu takiego systemu, której złożenie nie świadczy jeszcze, iż przedstawiona w niej cena była ceną ostateczną, ani też że obciążała ona powodów. Z okoliczności sprawy wynika bowiem, iż część kosztownego sprzętu medycznego dla D. C. (1) zakupiona była lub dofinansowana przez fundacje i stowarzyszenia, m.in. Fundację (...) droga”, Fundację (...) w Ruchu Drogowym”, (...) osobom (...) w Wypadkach Komunikacyjnych oraz Caritas Archidiecezji (...). Powódka zeznała wprawdzie, że system ten nabyła za ok. 30.000 zł, nie biorąc faktury potwierdzającej zakup, a kwotę tą nadal spłaca. Nie przedstawiła jednak żadnych dokumentów na potwierdzenie tej okoliczności, jak choćby potwierdzeń wpłat kolejnych rat, ani też nie wносиła o przeprowadzenie w tym celu dowodu z zeznań świadków. Wskazać przy tym należy, że zgodnie z art. 299 k.p.c. dowód z przesłuchania strony ma charakter jedynie posiłkowy, a dopuszczalność jego przeprowadzenia powstaje tylko wówczas, gdy za pomocą innych środków dowodowych nie można dojść do wyjaśnienia faktów istotnych dla rozstrzygnięcia sprawy. Mając na uwadze powyższe, sąd uznał, że zeznania powódki w tym zakresie nie mogą więc stanowić w dowodu na okoliczność nabycia i poniesienia kosztów systemu szyn sufitowych. Sąd nie dał też wiary zeznaniom powódki w tym zakresie, jako że jest ona osobą zainteresowaną określonym rozstrzygnięciem w sprawie.

Zgodnie z przepisem art. 444 § 2 k.c. jeżeli poszkodowany utracił całkowicie lub częściowo zdolność do pracy zarobkowej albo jeżeli zwiększyły się jego potrzeby lub zmniejszyły widoki powodzenia na przyszłość, może on żądać od zobowiązanego do naprawienia szkody odpowiedniej renty.

Renta z tytułu zwiększenia się potrzeb poszkodowanego dotyczy sytuacji, gdy w wyniku doznanej szkody istnieje konieczność ponoszenia wyższych kosztów utrzymania w zakresie usprawiedliwionych potrzeb w porównaniu do stanu sprzed wyrządzenia szkody. Tu wyrównuje się m.in. koszty stałej opieki i lekarstw. Przyznanie renty z tego tytułu nie jest uzależnione od wykazania, że poszkodowany te potrzeby faktycznie zaspokaja i ponosi związane z tym wydatki.

W niniejszej sprawie nie ulega wątpliwości, że istniały podstawy do podwyższenia kwot renty na zwiększone potrzeby w oparciu o art. 907 § 2 k.c.

Zgodnie z treścią art. 907 § 2 k.c., jeżeli obowiązek płacenia renty wynika z ustawy, każda ze stron może w razie zmiany stosunków żądać zmiany wysokości lub czasu trwania renty, chociażby wysokość renty i czas jej trwania były ustalone w orzeczeniu sądowym lub w umowie. Zmiana stosunków w rozumieniu art. 907 § 2 k.c. dotyczy sytuacji majątkowej, jak i osobistej stron stosunku prawnego. Zmiana ta winna wystąpić po powstaniu obowiązku płacenia renty. Istotne jest także podkreślenie, że wyrok uwzględniający powództwo z art. 907 § 2 k.c. może zmienić wysokość renty z mocą wsteczną od stwierdzenia zdarzenia uzasadniającego zmianę zasądzonej renty (wyrok SN z dnia 10 lutego 1968 r., II PR 510/68, LEX nr 13960).

Wskazany wcześniej wyrokiem Sądu Okręgowego w Łodzi z dnia 24 marca 2009 r. w sprawie I C 999/05, zmienionym następnie wyrokiem Sądu Apelacyjnego z dnia 17 września 2009 roku zasądzono od pozwanego (...) S.A. w W. na rzecz D. C. (1) rentę na przyszłość z tytułu zwiększonych potrzeb w wysokości po 2.400 zł miesięcznie.

Punktem odniesienia by stwierdzić, czy zaistniała zmiana stosunków w rozumieniu art. 907 § 2 k.c. jest więc stan oceniany w sprawie I C 999/05.

W okresie od 1 lutego 2010 roku do 31 grudnia 2014 roku stan zdrowia D. C. (1) nie uległ poprawie w porównaniu do stanu ocenianego przez Sąd Okręgowy w sprawie o sygnaturze akt I C 999/05. Zwiększyły się w tym czasie usprawiedliwione koszty leczenia i rehabilitacji D. C. (1). Wynikało to przede wszystkim z wyższych stawek godzinowych pobieranych przez fizjoterapeutów za usprawnianie domowe, a także ze zwiększenia się opłat za turnusy rehabilitacyjne. Powiększyły się również koszty usług opiekuńczych – średnia ich wartość w tym okresie wyniosła ok. 9 zł za godzinę wobec stawki 7,50 zł za godzinę, aktualnej w dacie orzekania w sprawie I C 999/05.

Ustalając wysokość należnej D. C. (1) renty z tytułu zwiększonych potrzeb Sąd Okręgowy wziął pod uwagę koszty koniecznej opieki nad nim, środków pielęgnacyjnych, lekarstw, wizyt lekarskich, kosztów dojazdów oraz kosztów jego uczestnictwa w turnusach rehabilitacyjnych.

Jak wynika z ustalonego stanu faktycznego, D. C. (1) wymagał rocznie uczestnictwa w trzech turnusach rehabilitacyjnych. Koszt jednego turnusu wynosił od 4.500 zł do 6.000 zł, czyli średnio 5.250 zł. Roczny koszt uczestnictwa w turnusach wynosił więc ok. 15.750 zł, co daje ich miesięczny koszt w wysokości ok. 1.312 zł na miesiąc. Koszty te nie były przy tym refundowane przez Narodowy Fundusz Zdrowia.

Z ustalonego stanu faktycznego wynika ponadto, że D. C. (1) potrzebował środków pielęgnacyjnych, których miesięczny koszt wynosił ok. 300 zł. Z kwoty tej 90 zł refundowane było przez Narodowy Fundusz Zdrowia (koszt pieluchomajtek do kwoty 90 zł miesięcznie), zatem D. C. (1) ponosił koszty środków pielęgnacyjnych w wysokości 210 złotych miesięcznie.

W skład kosztów lekarstw, wizyt lekarskich i kosztów dojazdu, których wymagał D. C. (1) wchodziły m. in.: koszt leczenia farmakologicznego od września 2011 roku do 31 grudnia 2014 roku w wysokości 20 zł miesięcznie, koszt leczenia od 1 lutego 2010 roku do września 2011 roku w wysokości 150 zł miesięcznie, koszt wizyt domowych lekarza ortopedy z częstotliwością ok. raz na trzy miesiące w wysokości 100 zł za wizytę, a także koszt dojazdów do szpitala w O. co dwa miesiące w celu uzupełniania baklofenu do pompy baklofenowej. Mając na uwadze, że ściśle udowodnienie wysokości tych kosztów jest nader utrudnione, sąd rozważając okoliczności niniejszej sprawy na podstawie art. 322 k.p.c. uznał, iż wynosiły one w okresie od 1 lutego 2010 roku do 31 grudnia 2014 roku średnio ok. 100 zł miesięcznie.

D. C. (1) wymagał także sprawowania nad nim opieki w wymiarze co najmniej 18 godzin na dobę. Koszt tej opieki, przyjmując średnią stawkę odpłatności 9 zł za godzinę, wynosił 162 złote dziennie, czyli ok. 4.860 zł miesięcznie.

Sąd nie znalazł przy tym podstaw dla różnicowania wynagrodzenia za sprawowanie opieki w zależności od tego, czy następuje ona w dni powszednie, czy w soboty, niedziele lub święta. Sprawowanie opieki nad osobą bliską zachowuje pewne odmienności od sprawowania opieki przez wykwalifikowanego opiekuna, będącego osobą trzecią. Posłużenie się stawkami wynagrodzenia stosowanymi przez (...) Komitet Pomocy (...) stanowić ma jedynie punkt odniesienia przy ustalaniu tych kosztów, a przyjmowanie większych stawek za sprawowanie opieki przez powódkę - żonę poszkodowanego - w niedziele i święta nie jest usprawiedliwione.

Łączny koszty zwiększonych na skutek wypadku z 1 lutego 2005 roku potrzeb D. C. (1) wynosił w okresie od 1 lutego 2010 roku do 31 grudnia 2014 roku 6.482 zł miesięcznie. Uwzględniając powyższe, jak również stwierdzony stopień przyczynienia D. C. (1) do wyrządzonej mu szkody, wypłacana przez pozwanego renta na zwiększone potrzeby D. C. (1) powinna ulec podwyższeniu z kwoty 2.400 zł do kwoty 3.889 złotych miesięcznie w okresie od 1 lutego 2010 roku do 31 grudnia 2014 roku. Powodowie dochodzili w niniejszej sprawie roszczeń D. C. (1) po połowie, sąd zasądził zatem w punkcie 1 wyroku: na rzecz D. C. (2) kwotę po 1.945 złotych miesięcznie, a na rzecz K. C. również po 1.945 złotych miesięcznie – za okres od lutego 2010 r. do dnia 31 grudnia 2014r., płatną z góry do dnia dziesiątego każdego miesiąca. O odsetkach od każdej z zasądzonych rat sąd orzekł na podstawie art. 481 § 1 k.c., zasądzając je od dnia

następującego po dniu doręczenia pozwu stronie pozwanej w zakresie rat wymagalnych do tej daty oraz w przypadku chybienia terminowi płatności pozostałych rat.

Sąd oddalił żądanie powoda podwyższenia rent w kwotach przewyższających zasądzone, uznając je za nieudowodnione i niezasadne. Sąd oddalił też roszczenie powodów o podwyższenie renty za okres od dnia 1 stycznia 2015 roku i na przyszłość (tj. w okresie po śmierci poszkodowanego D. C. (1)). Jak już wskazano wyżej, prawo do bieżącej renty odszkodowawczej gaśnie ze śmiercią uprawnionego i nie należy do spadku po nim, nie przechodzi także na inne osoby na mocy przepisów szczególnych. Z uwagi na powyższe, powództwo w tym zakresie było niezasadne i podlegało oddaleniu.

Podstawę orzeczenia o kosztach zawartego w punkcie 2. wyroku stanowił przepis art. 100 zdanie pierwsze k.p.c., zgodnie z którym w razie częściowego tylko uwzględnienia żądań, koszty będą wzajemnie zniesione lub stosunkowo rozdzielone. Wyrażona w tym przepisie zasada stosunkowego rozdzielania kosztów procesu znajduje zastosowanie w wypadku częściowego uwzględnienia żądań, co miało miejsce w sprawie będącej przedmiotem postępowania.

Powódka D. C. (2) dochodziła od pozwanego (...) S.A. z siedzibą w W. kwoty 65.433 zł, Sąd Okręgowy uwzględnił jej roszczenia do kwoty 28.208 zł. Tym samym przegrała ona sprawę w 57%. Na poniesione przez powódkę koszty procesu złożyły się: połowa opłaty sądowej od pozwu (2.552 zł), opłata skarbową od pełnomocnictwa (17 zł), zaliczki na wydatki w postępowaniu (1000 zł) oraz koszty wynagrodzenia pełnomocnika procesowego (3.600 zł) ustalone na podstawie § 6 pkt 6 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu (Dz.U. 2002 nr 163 poz. 1348 ze zm.) – łącznie 7.169 zł.

Na koszty poniesione przez pozwanego w związku z powództwem D. C. (2) złożyły się natomiast koszty opłaty skarbowej od pełnomocnictwa (17 zł), zaliczki na wydatki w postępowaniu (750 zł) oraz koszty wynagrodzenia pełnomocnika procesowego (3600 zł) ustalone na podstawie § 6 pkt 6 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu (Dz.U. 2002 nr 163 poz. 1349 ze zm.) - łącznie 4.358,50 zł. Zsumowane koszty procesu w sprawie z powództwa D. C. (2) wyniosły zatem 11.527,50 zł. Powódka powinna ponieść tylko taką ich część, jaka odpowiada stopniowi w jakim przegrała ona niniejszą sprawę, tj. 57% tych kosztów, co daje kwotę 6.570,67 zł. Sąd zasądził zatem od pozwanego na rzecz powódki kwotę 598,33 zł tytułem zwrotu kosztów procesu.

Powód K. C. dochodził od pozwanego (...) S.A. z siedzibą w W. kwoty 65.433 zł, Sąd Okręgowy uwzględnił jego roszczenia do kwoty 28.208 zł. Tym samym przegrał on sprawę w 57%. Na poniesione przez powoda koszty procesu złożyły się: połowa opłaty sądowej od pozwu (2.552 zł), opłata skarbową od pełnomocnictwa (17 zł), zaliczki na wydatki w postępowaniu (1000 zł) oraz koszty wynagrodzenia pełnomocnika procesowego (3.600 zł) ustalone na podstawie § 6 pkt 6 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu (Dz.U. 2002 nr 163 poz. 1348 ze zm.) – łącznie 7.169 zł.

Na koszty poniesione przez pozwanego w związku z powództwem K. C. złożyły się natomiast koszty opłaty skarbowej od pełnomocnictwa (17 zł), zaliczki na wydatki w postępowaniu (750 zł) oraz koszty wynagrodzenia pełnomocnika procesowego (3600 zł) ustalone na podstawie § 6 pkt 6 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu (Dz.U. 2002 nr 163 poz. 1349 ze zm.) - łącznie 4.358,50 zł. Zsumowane koszty procesu w sprawie z powództwa K. C. wyniosły zatem 11.527,50 zł. Powód powinien ponieść tylko taką ich część, jaka odpowiada stopniowi w jakim przegrał on niniejszą sprawę, tj. 57% tych kosztów, co daje kwotę 6.570,67 zł. Sąd zasądził zatem od pozwanego na rzecz powoda kwotę 598,33 zł tytułem zwrotu kosztów procesu.

W punkcie 4 sentencji wyroku sąd – na podstawie art. 80 ustawy z dnia 28 lipca 2005 roku o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (Dz.U. 2005, Nr 167, poz. 1398 ze zm.) - nakazał zwrócić pozwanemu (...) Towarzystwu (...)

Spółce Akcyjnej w W. kwotę 1.500 złotych, tytułem niewykorzystanej zaliczki na wynagrodzenie biegłego uiszczonej w dniu 8 grudnia 2015 r.

ZARZĄDZENIE

Odpis wyroku z uzasadnieniem doręczyć zgodnie z wnioskiem.

14 .04.2017 r.